

The Finkler Question, de Howard Jacobson

Getta Neumann

„Era cheia spre nebunie. Evreu. Un cuvintel in care nu se ascunde nici un pic de ratiune. Zici „evreu” si parca ai aruncat o bomba.” (*It was a password to madness. Jew. One little word with no hiding place for reason in it. Say „Jew” and it was like throwing a bomb.* Pag. 185). *The Finkler Question*, de Howard Jacobson, roman distins cu Man Booker Prize in 2010 (premiul cel mai prestigios englez pentru literatura), suceste si

rasuceste itsele acestui fenomen.

In drum spre casa de la o intalnire cu prietenii lui evrei, Sam Finkler si Libor Sevcik, Julian Treslove este atacat si pradat de o femeie care il trateaza cu o invectiva sunand in urechile lui a „jidani”. Acest incident trezeste in el ideea ca poate ar fi evreu si il determina sa-si observe prietenii, sa-i imite si sa-si asume noul caracter. Treslove, spune naratorul, nu seamana cu nicio personalitate celebra si in acelasi timp, seamana cu multe personalitati celebre ! Lipsit de o identitate definita, el tanjeste spre acel ceva care este *finklerismul* (pentru Treslove, numele prietenului sau Finkler devine sinonim cu evreu), notiune pe care incearca cu disperare sa o defineasca. In fiecare gest, obicei, cuvint, in orice manifestare a prietenilor sai, el vede caracterul *finklerian* si, ca urmare, acumuleaza stereotipurile : evreii sunt inteligenti, bogati, ambitiosi, totul pe un fond de cultura muzicala, etc etc. Impins de dorinta frenetica de a face parte din finkleri, Treslove are o legatura amoroasa cu sotia lui Sam, si delireaza despre sex-appealul unei *finklerite*. Dezamagirea lui este ilara cand afla ca femeia se convertise la iudaism. In esenta, personajul reuneste trasaturile antisemitului sub masca unui filosemit.

In mod paradoxal, Sam Finkler este si el obsedat de apartenenta sa si o respinge. Evita compania evreilor, apoi o cauta si devine membru in asociatia ASHamed Jews cu scopul de a condamna statul Israel. Asa cum spune Libor : „...e tipic pentru evrei sa se rusineze pentru ce fac evreii. E *shtick*-ul nostru. Nimeni nu ne intrece. ” („...it’s peculiar to Jews to be ashamed of what Jews do. It’s our *shtick*. Nobody does it better. ”) Manifestarile antisemite la toate nivelurile in Marea Britanie incep sa-l zgandare. Inspaimantat ca fiul lui a fost victima unui atac antisemit, Sam realizeaza cu groaza ca acesta agresase un evreu care protesta in mod pasnic impotriva unei grupari care defaima Israelul. Un antisemit evreu !

Romanul este scris cu umor, adesea amar, cu inteligenta si caldura umana. Uneori oboseste prin argumentatia incalcita, alteori divulga urzeala ideilor. In mare parte, amuza si emotioneaza. Temele sunt de o actualitate dureroasa : antisemitismul si antisionismul in crestere, in media, in universitati, in politica ; ura de sine, preluarea cliseelor antisemite de catre evrei ; preocuparea obsesiva pentru Israel si evrei. Toti cad in capcana prejudecatilor, extrapoland anumite caracteristici la un intreg grup. Problema Finkler nu are solutie, iar *finklerismul* sfideaza toate incercarile de a-l defini.

Howard Jacobson despre *The Finkler Question*

<http://www.youtube.com/watch?v=POorIbbCKhs>